

FREMTIDENS BY ER FOR DE RIGE

interview: Søren Otto
foto: Iben Gad
tekst: Søren Bergstein Nielsen

Søren Otto er Hus Forbi sælger, kunstner og tidligere hjemløs. Søren er taget til det nybyggede kvarter i Københavns Sydhavn for at mødes med Henrik Valeur, som er arkitekt og har skrevet bogen 'En anden By 2'. Bogen diskuterer blandt andet velfærdsarkitektur, og hvordan nye bydele ekskluderer store dele af befolkningen.

Howdan kan man egentlig skrive en hel bog om byrum?

- Jeg har skrevet bogen, fordi der er noget grundlæggende galt med, hvordan vores byer udvikles. Der er brug for en anden forståelse af arkitekturen, hvis vi skal opnå mere social lighed og bedre beskyttelse af naturen, svarer Henrik Valeur.

Hans bog tager udgangspunkt i Fredens Havn, som var et flydende bofællesskab for skæve eksisterende i Erdkehlgraven nær Christiania. Fredens Havn blev ryddet i januar sidste år, fordi politikere og beboere i nybyggede lejligheder i området syntes, det var grimt at kigge på. Men det inspirerede Henrik Valeur til projektet 'De Flydende Bofællesskaber', hvor han rejste rundt i landet

sammen med frivillige og byggede små huse på tømmerfåder til 'mennesker, der ikke passer i kasserne på land'.

- Det var der mange, som gerne ville være med til: krigsveteraner, førtidspensionister, hjemløse, kunstnere og studerende. Men problemet er at få lov til det, siger arkitekten.

Tryggere på Nørrebro

Hvad synes du er arkitektens rolle i samfundet i forhold til sociale klasser?

- Arkitekturen er væsentlig. Hvis vi forsætter som nu, er det kun de rige, som kan bo i de store byer. Dem med færre penge må flytte længere og længere ud. Vil du måske sætte dig og sælge Hus Forbi-aviser her i det nye Sydhavn?

Nej, aldrig. Der er jo ikke nogen mennesker på gaden, og det hele føles rent og klinisk. Jeg føler mig mere tryk og velkommen på Nørrebrogade end her i det nye Sydhavn. Der er liv, forskellige mennesker og noget at kigge på.

- Det er sjovt, at du siger det. De fleste ville nok føle sig mere trygge her i det nye kvarter end på Nørrebrogade. Men det er sandt: Livet bliver presset ud af de nye pæne bydele, som skaber

en form for uvelkommenhed. Selv naturen ser helt kunstig ud. Vi står på en stor plads, hvor der kun står to forkelede træer i en betonrør. Selv havnekanterne er lavet som betonflader, så vandfugle ikke kan bygge reder.

Hvorfor bygger arkitekterne så ens?

- Fordi mange arkitekter kommer fra de samme vilkår og baggrund. Hvis alle er ens i et lokale, tænker man ikke nyt. I bogen skriver jeg blandt andet om, hvordan en af arkitekt-underviserne har kaldt uddannelsen en indavl af studerende, der kommer fra en kulturel og social privilegeret baggrund. Og hvis det er sandt, sker der jo ikke meget nyt.

Hvad skal så gøres anderledes?

- Det kunne være interessant, hvis borgere selv fik mere indflydelse på, hvordan deres hjem og by så ud.

Alternative boformer kan fungere

Dén tror Søren Otto ikke på. Folk vil da hellere have, at det bliver ordnet for dem. Hvis de har haft en lang arbejdsdag og så skal bruge tid på at planlægge og designe byrum, bliver de da helt smadrede.

- Det er måske rigtigt. Men vi ser alligevel folk, som ønsker mere inddragelse i deres bofællesskab såsom Christiania og andre former for formelle og uformelle bofællesskaber.

Jeg kom meget på Christiania engang. Man siger, at Christiania er for alle, men det synes jeg ikke altid passer. På et tidspunkt satte jeg mig ned og drak en sodavand, og så kom pusherne over med det samme. Jeg ville ikke købe noget at ryge på, og så mistænkte de mig for at være politi. Det er ikke en særlig afslappende følelse. Det er ikke særlig rart at være et sted, hvor man ikke kan drikke en sodavand uden at blive forstyrret eller beskyldt for at være politi.

- Det er rigtigt. På det punkt er selv rummelige byrum ikke for alle. Men bortset fra Pusher Street er Christiania nu stadig et eksempel på et byrum, hvor mennesker sagtens kan få en alternativ boform til at fungere uden inddragelse fra staten.

Tomme slogans

I 2023 er København valgt som arkitekturhovedstad af FN, og den internationale arkitektforening og har været vært for en arkitekturfestival.

HVIS VI FORSÆTTER SOM NU, ER DET KUN DE RIGE, SOM KAN BO I DE STORE BYER. DEM MED FÆRRE PENGE MÅ FLYTTE LÆNGERE OG LÆNGERE UD.

Henrik Valeur, arkitekt

Hvad er dine forhåbninger til det?

- Begivenheden er ikke andet end pæne og tomme ord. De klapper hinanden på ryggen og bruger slogans som 'Copenhagen in Common' og 'Leave no one behind.' Slogan som ikke passer. Der er snak om at leve alternativt og billigt, men ingen handling. Hvilken arkitektur kan du egentlig selv godt lide?

Jeg så en dokumentar om sovjetiske busstoppesteder. Arkitekterne levede under strenge vilkår og så en chance for at gøre busstoppestederne ekstra kunstneriske. Ikke at vi lever under samme stramme vilkår her. Men det kan være svært at skille sig ud fra mængden.

Kunst i busstoppesteder – den idé kan jeg rigtig godt lide. Det hele skal ikke bare være kedeligt at være i. Jeg kan bedre lide busstoppesteder, hvis de er malet til med graffiti og har snittet alle mulige forskellige ord snittet ned i bænken. Det giver personlighed i verden, og vi skal kæmpe for ikke at blive kedelige og kliniske.

En Anden By 2 udkom i april på Arkitekturforlaget B. 2-tallet i titlen skyldes meget naturligt, at Henrik Valeur i efteråret 2021 udgav 'En Anden By', som fokuserer på arkitektens rolle i forhold til klimaforandringerne.

De gamle bydele bliver revet ned eller moderniseret. Det kan betyde, at der ikke længere er plads til skæve eksisterende og hjemløse i byerne. En tidligere hjemløs og en arkitekt mødes og snakker om byens rum